

Тема: Передача в перекладі лексико-семантичних особливостей фразеологізмів (на матеріалі творів англійських письменників-модерністів)

Виконала:
Гресова Анна Юріївна
ЛА-71мп

The image features a decorative graphic on the left side, consisting of a stylized tree with a thick trunk and several branches. The branches are filled with various letters from the English and Ukrainian alphabets, including 'E', 'R', 'B', 'Z', 'A', 'S', 'K', 'L', 'M', 'Y', 'N', 'J', 'T', 'C', 'U', 'G', 'I', 'X', 'O', 'A', and 'P'. The letters are rendered in a light blue color against a darker blue background. The tree's trunk and branches are also in a light blue color, creating a layered effect.

Мета роботи

Виявлення лексико-семантичних особливостей фразеологізмів в англійській мові, вивчення їх ролі у художньому текстотворенні у творах англійських модерністів, а також дослідження способів їх перекладу українською мовою.

Завдання магістерської дисертації:

- розглянути історичний аспект дослідження фразеології;
- проаналізувати різні підходи до визначення терміну «фразеологізм», на основі чого сформулювати загальне визначення терміну;
- навести перелік основних класифікацій фразеологізмів та охарактеризувати кожну із них;
- дослідити творчість основних представників англійського модернізму (Д.Г.Лоуренса, Дж. Джойса, В. Вулф);
- розглянути та проаналізувати роль фразеологічних одиниць у створенні образності в творах англійських модерністів;
- окреслити основні труднощі, які виникають під час перекладу фразеологізмів у художніх творах, визначити основні методи та засоби їхнього перекладу українською мовою;
- визначити лексико-семантичні особливості фразеологічних одиниць у творах англійських модерністів та проаналізувати основні способи передачі цих особливостей.

Об'єкт та предмет дослідження

Об'єктом дослідження виступають фразеологізми англійської мови.

Предметом дослідження є лексико-семантичні особливості фразеологізмів у творах англійських модерністів та специфіка їхнього перекладу українською мовою.

Апробація

Результати проведених досліджень опубліковано в збірці матеріалів I Всеукраїнської студентської науково-практичної Інтернетконференції «Мова і світ: проблеми філології та перекладознавства», Вид-во Східноукр. нац. ун-ту ім. Володимира Даля, 2018. – 61 с. Секція 2. Перспективи розвитку теорії та практики перекладу в Україні та світі (с. 6-9); в збірці матеріалів II Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Наука XXI століття: виклики, пріоритети, перспективи досліджень», 22 березня 2018 р. КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Том I. – 324 с. Секція Суспільні науки. (с. 45-47). Основні положення дисертації викладено у статті «Передача в перекладі лексико-семантичних особливостей фразеологізмів (на матеріалі творів англійських модерністів), опублікованій в *Advanced Linguistics*, 1, 2018 (с. 31-34)

Поняття «фразеологізм» у лінгвістиці

Таблиця 1. Матриця основних характерних ознак фразеологізмів

Вчені	Характерні ознаки			
	Стійкість	Цілісність значення	Варіативність	Метафоричність
Молотков О. І.	√	√	√	√
Телія В. Н.	√		√	
Виноградов В. В.		√	√	√
Кунін О. В.	√		√	
Чернишева І. І.				√
Реформатський О. О.				√
Смирницький О. І.		√		
У. Чейф	√			
Й. Бар-Хілел				
	Експресивно-емоційне забарвлення	Еквівалентність слову	Невмотивованість	Неможливість перекладу іншою мовою
Молотков О. І.	√		√	
Телія В. Н.			√	
Виноградов В. В.		√	√	√
Кунін О. В.				
Чернишева І. І.	√			
Реформатський О. О.	√			
Смирницький О. І.		√		
У. Чейф			√	
Й. Бар-Хілел				√

Класифікація фразеологічних одиниць

Таблиця 2. Класифікація фразеологічних одиниць В. В. Виноградова

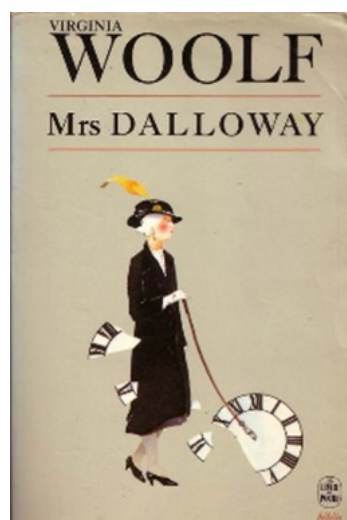
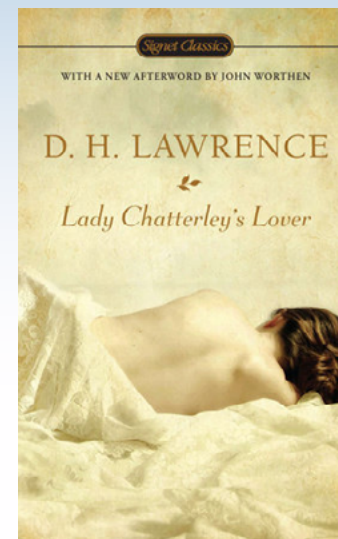
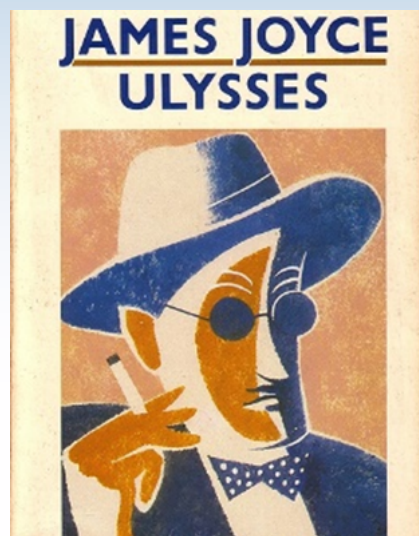
Фразеологічні зрощення (ідіоми)	Фразеологічні єдності	Фразеологічні сполучення
Особливості		
– немотивовані одиниці;	– мотивовані одиниці;	– частково мотивовані;
– сума значень компонентів не є значенням цілого;	– єдине цілісне значення, що виникло зі злиття значень компонентів;	– фразеологічно-зв'язане значення одного компонента проявляється лише в зв'язку з чітко визначеним колом понять та їх словесних позначень;
– виступають як еквіваленти слів;	– допускають розсування компонентів і виступають як потенційні еквіваленти слів;	– не є еквівалентами слів (кожен компонент має окреме значення)
Приклади (з праці О. В. Куніна «Великий англо-російський фразеологічний словник»)		
<i>a feather in one's cap;</i>	<i>to depart/go to God;</i>	<i>to make a decision/a wish/a break/a step.</i>
<i>the gift of the gab;</i>	<i>to give/lend sb a helping hand;</i>	
<i>to get a kick from.</i>	Н.В. В. В. Виноградов також включає до складу фразеологічних єдностей словесні групи, які є термінами: <i>the Adam's apple;</i> <i>nasal cavity;</i> <i>bone marrow</i>	

Роль фразеологізмів у художньому текстотворенні

Функція	Фразеологізм	Приклад з літератури
1. оцінна функція	- bad actor [27, с. 30] - a clever dog [27, с. 219]	- 'Wasn't he in for... burglary a while ago?' 'That's him', said the guard. ' Bad actor ' (J. O'Hara, 'Ourselves to Know'). - 'He's a clever dog , isn't he?' 'Very clever', admitted the other. (U. Sinclair, 'The Moneyhatchers').
2. емоційно-експресивна функція	- sweet damn all [27, с. 41] - drop dead! [27, с. 227]	- 'I found his purse in the road with \$10 in it, and took it back to him, and what d'you think he gave me as a reward? Sweet damn all! ' (P.H. Johnson, 'Cork Street, Next to the Hatters'). - Patton said to me 'I wish you drop dead ' (E. S. Gardner, 'Shills Can't Cash Chips').
3. функція передачі внутрішніх якостей персонажа	- to turn things to account [52, с. 28] - as the devil [27, с. 208]	- My uncle was an old traveller, one that knew how to turn things to account (W. Irving, 'Tales of a Traveller', 'The Adventure of My Uncle'). - She's proud as the devil when her back's to the wall (J. Galsworthy, 'Flowering Wilderness').
4. функція портретної характеристики	- an awkward age [27, с. 33] - be/look the picture of [27, с. 575]	- Lanny was seventeen... For many youths it is an awkward age , but he was strongly knit, brown with sunshine and red with a well-nourished blood (U. Sinclair, 'World's End', ch. 17). Mrs. Fergusson. Dr. O'Farell has been writing a prescription for me. I haven't been very well lately. Barlow. Oh, I'm very sorry to hear that. You look the picture of health and extremely handsome (W. S. Maugham, 'Penelope').
5. створення гумору і сатири	- alive and kicking [27, с. 38] - laugh like a drain [27, с. 226]	- Charles. I suppose if I died you'd cry a bit. That would be nice of you and very proper. But I'm still kicking . Don't you find me rather a nuisance? (W.S. Maugham, 'The Bread-Winner'). - Old Haster would laugh like a drain if she could see us singing hymns over here (K. Nicholson, 'Hook, Line and Sinkler').

Таблиця 3. Роль фразеологізмів у художньому текстотворенні

Матеріали дослідження

Розподіл фразеологізмів за Н.М. Шанським

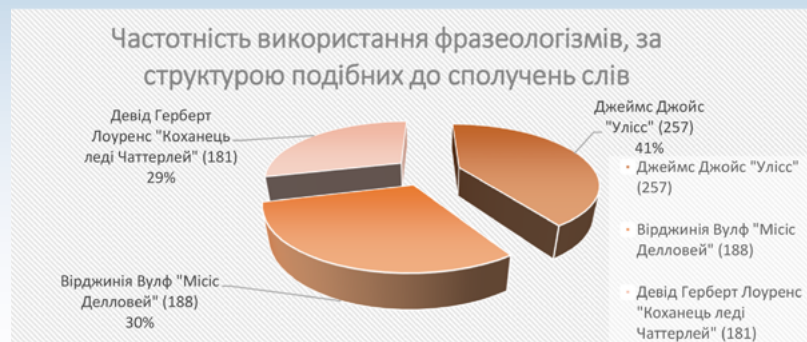

Рис. 1. Діаграма розподілу фразеологізмів, за структурою подібних до сполучень слів (за Н.М.Шанським)

Рис. 3. Діаграма розподілу фразеологізмів за структурою (за Н.М. Шанським)

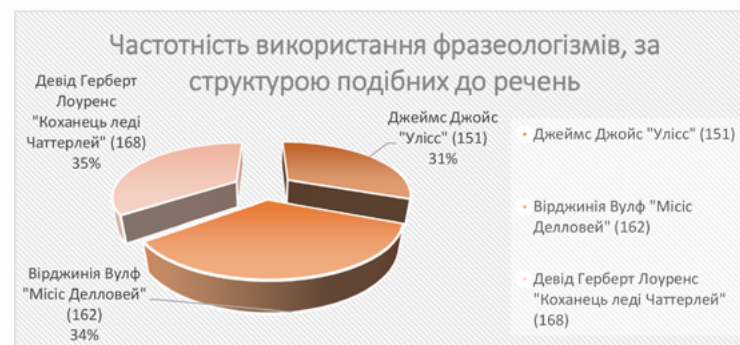

Рис. 2. Діаграма розподілу фразеологізмів, за структурою подібних до речень (за Н.М.Шанським)

Розподіл фразеологізмів за І.Є. Анічковим

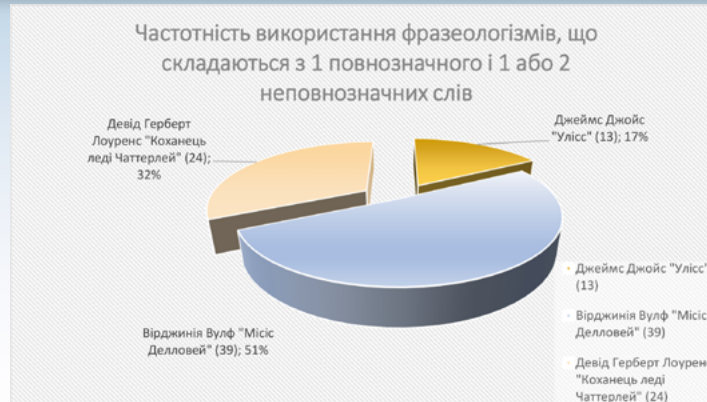

Рис. 4. Діаграма розподілу фразеологізмів, що складаються з 1-го повнозначного і 1-го або 2-х повнозначних слів у творах англійських модерністів (за І.Є.Анічковим)

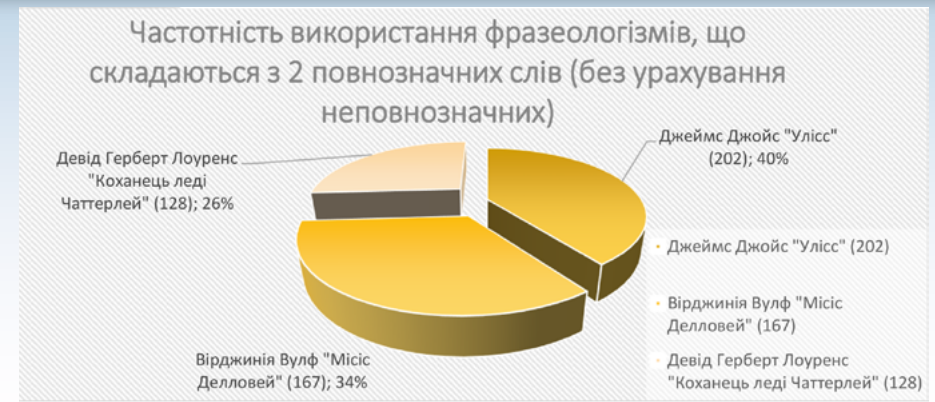

Рис. 5. Діаграма розподілу фразеологізмів, що складаються з 2-х повнозначних слів, у творах англійських модерністів (за І.Є.Анічковим)

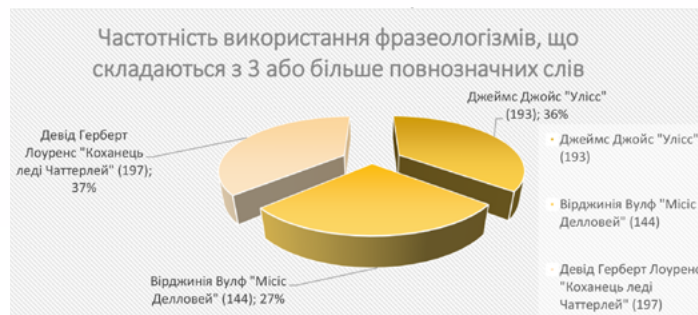

Рис. 6. Діаграма розподілу фразеологізмів з 3-х або більше повнозначних слів в романах англійських модерністів (за І.Є.Анічковим)

Рис. 7. Діаграма розподілу фразеологізмів за структурою (за І.Є.Анічковим)

Розподіл фразеологізмів за В.В. Виноградовим

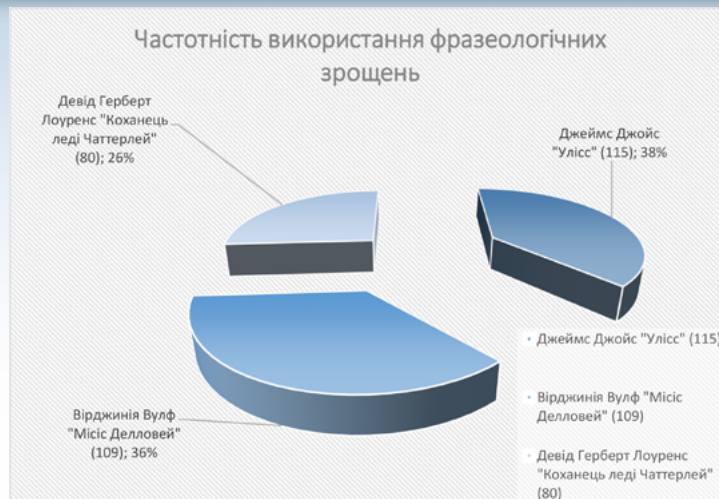

Рис. 8. Діаграма розподілу фразеологічних зрощень в романах англійських модерністів (за В.В. Виноградовим)

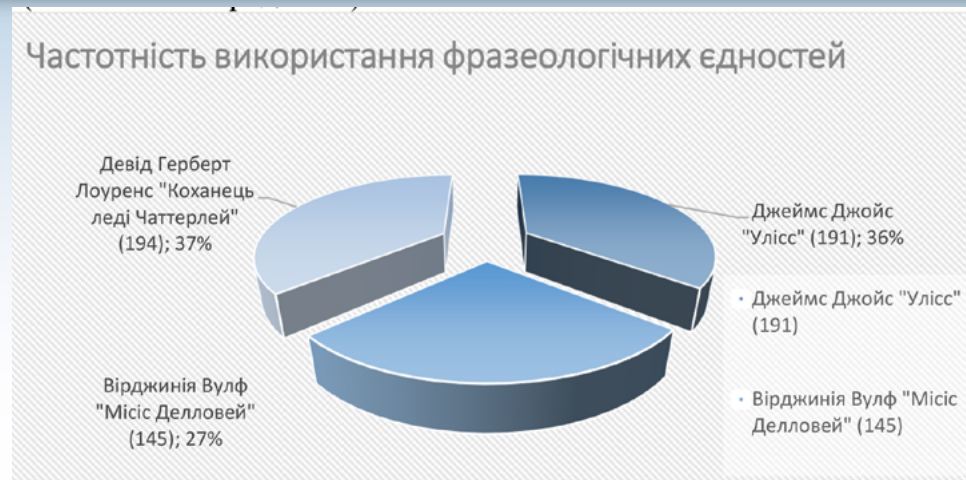

Рис. 9. Діаграма розподілу фразеологічних єдностей в романах англійських модерністів (за В.В. Виноградовим)

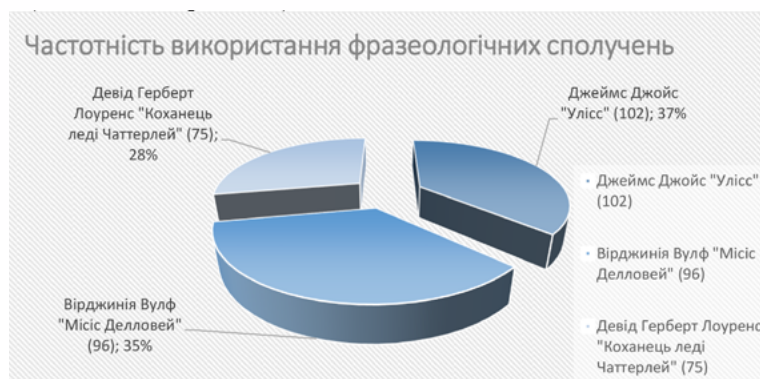

Рис. 10. Діаграма розподілу фразеологічних сполучень в романах англійських модерністів (за В.В. Виноградовим)

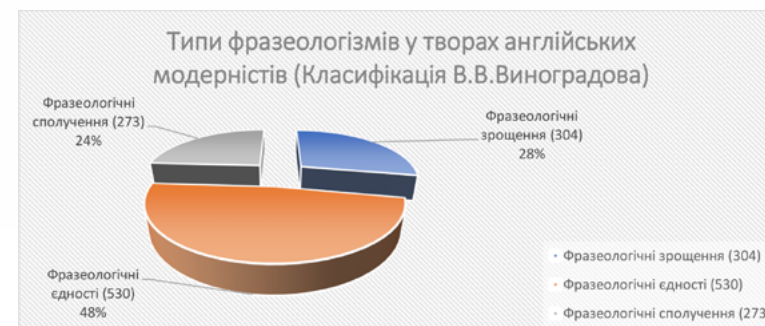

Рис. 11. Діаграма співвідношення різних типів фразеологізмів у творах англійських модерністів (за В.В. Виноградовим)

Семантичні особливості фразеологізмів у творах англійських модерністів

Концепт Life є одним з базисних концептів, що лежать в основі загального сприйняття людиною дійсності, і для творчості письменників-модерністів цей концепт є основоположним.

ПРИКЛАДИ: The stream of life; For the whole life; His life long. (Джойс); He let life take its course; His hold on life was marvelous; I lead the deuce of a life; Lead a regular life. (Лоуренс)

Концепт Death формує з концептом Life бінарну опозицію, і його значення зазвичай є прямо йому протилежним.

ПРИКЛАДИ: Are done to death; Bed of death; Been knifed to death; In the midst of death; Near death's door(Джойс)

Другою парою дихотомічних понять, які ми проаналізували, виступила опозиція божественного і демонічного, що втілилось у концепти Бог та Диявол – God and Devil.

ПРИКЛАДИ: God Almighty!; Good Lord!; Good Christ!; For God's sake! (Вулф, Джойс)

Devil of a job; The devil and the deep sea; The devil of an effort (Джойс, Лоуренс)

Семантичні особливості фразеологізмів у творах англійських модерністів

Оскільки концепт Colour є збірним поняттям, для аналізу семантичних особливостей фразеологізмів з цим концептом у творах англійських модерністів ми виокремили декілька окремих груп за основним компонентом, що є колоративом, а саме: 1) фразеологізми з колоративом red; 2) фразеологізми з основним колоративом orange та додатковим колоративом brown; 3) фразеологізми з основним колоративом yellow та додатковим колоративом golden; 4) фразеологізми з колоративом green; 5) фразеологізми з колоративом blue; 6) фразеологізми з колоративом black; 7) фразеологізми з колоративом white. Ми вважаємо доцільним аналізувати семантичні особливості фразеологізмів у творах представників англійського модернізму окремо для кожної з визначених груп.

Аналіз способів передачі лексико-семантичних особливостей англійських фразеологізмів у творах модерністів при перекладі українською мовою

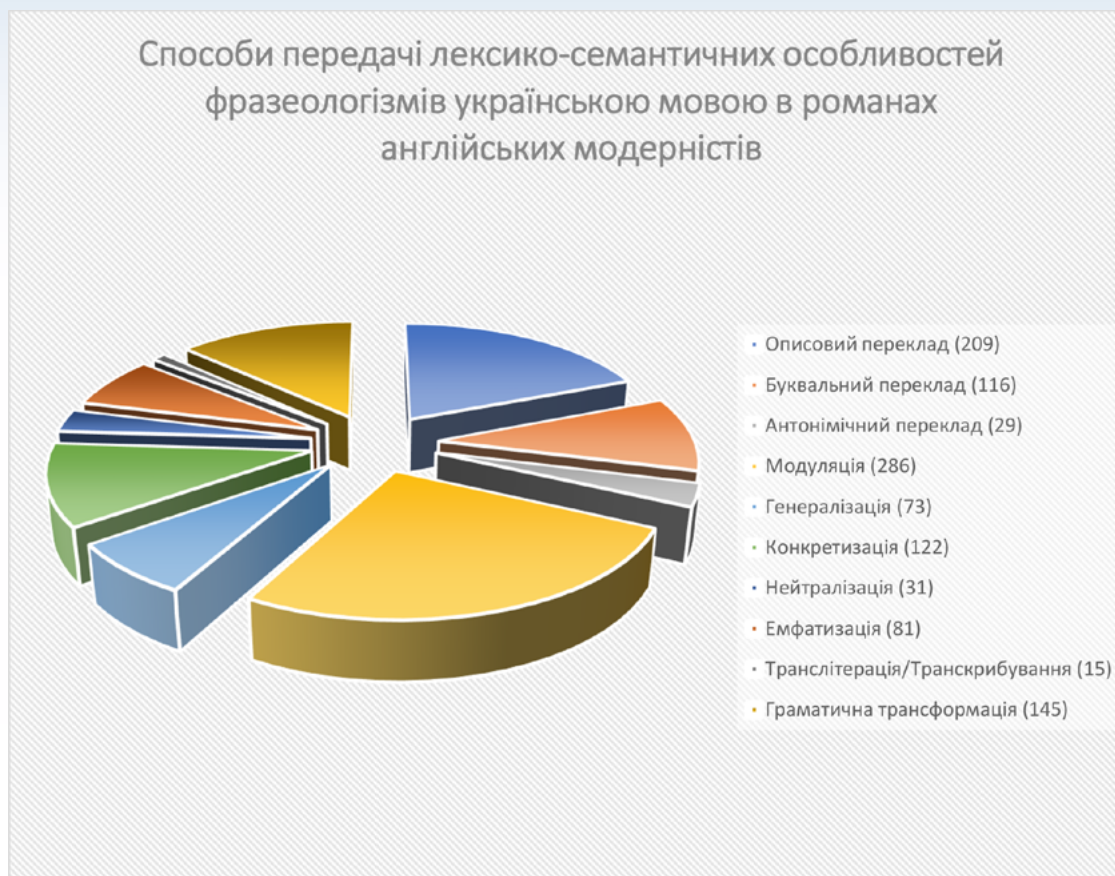

Рис. 12. Діаграма способів передачі лексикосемантичних особливостей фразеологізмів українською мовою в романах англійських модерністів

Дякую за увагу